

Spis treści

Wstęp 11

Rozdział I

Uwarunkowania i przesłanki integracji Polski ze Wspólnotami Europejskimi 13

1. Sytuacja międzynarodowa na przełomie lat 80. i 90. XX wieku 14
 - 1.1. Koniec zimnej wojny i rozpad ZSRR 14
 - 1.2. Zjednoczenie Niemiec 16
 - 1.3. Problemy i dynamika integracji europejskiej 18
 - 1.3.1. Spowolnienie procesów integracyjnych 18
 - 1.3.2. Powstanie Unii Europejskiej 19
 2. Polska po 1989 roku: sytuacja wewnętrzna i polityka zagraniczna 22
 - 2.1. Transformacja polityczna 23
 - 2.1.1. System wyborczy i rywalizacja polityczna 24
 - 2.1.2. System władzy i uchwalenie konstytucji 27
 - 2.2. Transformacja ekonomiczna 29
 - 2.2.1. Plan Balcerowicza i efekty transformacji 29
 - 2.2.2. Stan gospodarki i dystans do UE 32
 - 2.3. Polityka zagraniczna Polski po 1989 roku 34
 - 2.3.1. Główne założenia polityki zagranicznej po 1989 roku 34
 - 2.3.2. Realizacja podstawowych celów polskiej polityki zagranicznej 36
 3. Stosunek Wspólnoty Europejskiej do poszerzenia na Wschód 40
 - 3.1. Wewnętrzne i geopolityczne uwarunkowania stanowiska Wspólnot 41
 - 4.2. Kryteria kopenhaskie 46
- Pytania i zagadnienia kontrolne 50
- Wybrana literatura 50

Rozdział II

Instytucjonalno-prawne ramy procesu integracyjnego w okresie przedakcesyjnym 52

1. Układ o stowarzyszeniu Polski ze Wspólnotami Europejskimi: geneza i główne postanowienia 53
 - 1.1. Stosunki między Polską a Wspólnotami Europejskimi do 1991 roku 53
 - 1.2. Podpisanie Układu Europejskiego 54
 - 1.3. Dialog polityczny i organy stowarzyszenia 55

- 1.4. *Umowa przejściowa* 57
- 1.5. Inne postanowienia *Układu Europejskiego* 59
2. Ocena *ex ante* umowy o stowarzyszeniu 60
 - 2.1. Oczekiwanie i szanse związane z *Układem Europejskim* 60
 - 2.2. Krytyczna ocena zasad stowarzyszenia i zagrożenia związane z *Układem Europejskim* 62
3. Przygotowania Unii Europejskiej do poszerzenia 65
 - 3.1. Strategia przedczłonkowska 65
 - 3.2. *Biała Księga* 67
 - 3.3. *Agenda 2000* i opinia Komisji Europejskiej w sprawie członkostwa Polski w Unii Europejskiej (*avis*) 68
 - 3.3.1. Problem reformy wewnętrznej UE i finansowania poszerzenia 69
 - 3.3.2. *Partnerstwo dla Członkostwa* 71
 - 3.3.3. Ocena stanu dostosowań Polski na podstawie *avis* 72
 - 3.3.4. Problem dyferencjacji w *Agendzie 2000* 74
 - 3.4. Zmiany instytucjonalne przygotowujące do poszerzenia UE 76
 - 3.4.1. *Traktat amsterdamski* 76
 - 3.4.2. *Traktat nicejski* 78
4. Przygotowania Polski do integracji z Unią Europejską 81
 - 4.1. Główne instytucje odpowiedzialne za koordynację procesu integracyjnego 82
 - 4.2. *Narodowa Strategia Integracji* 86
 - 4.3. Realizacja strategii przedczłonkowskiej 88
 - 4.3.1. *Narodowy Program Przygotowania Polski do Członkostwa w Unii Europejskiej* 89
- Pytania i zagadnienia kontrolne: 91
- Wybrana literatura 91

Rozdział III

Dynamika i wybrane problemy procesu integracyjnego 93

1. Stosunki ekonomiczne Polski z Unią Europejską 94
 - 1.1. Relacje handlowe i efekty umowy przejściowej 94
 - 1.2. Rola i znaczenie *Układu Europejskiego* dla polskiej gospodarki 98
 - 1.3. Przepływ kapitału między Unią Europejską a Polską 100
2. Harmonizacja prawa polskiego z *acquis communautaire* 103
 - 2.1. Implementacja prawa unijnego - uwagi wstępne 103
 - 2.2. *Układ Europejski* a harmonizacja prawa 104
 - 2.3. Procedury dostosowywania prawa unijnego w Polsce 105

2.4. Postępy w zakresie harmonizacji prawa	106
3. Opinia publiczna a integracja Polski z UE	109
3.1. Wizerunek UE i poparcie dla procesu akcesyjnego	109
3.2. Partie polityczne i ich elektorat a integracja Polski z UE	112
3.3. Konsekwencje integracji z UE w oczach opinii publicznej	114
3.4. Polityka informacyjna rządu	116
4. Antycypacja korzyści i kosztów jako determinanta procesu integracyjnego	118
4.1. Polityczne efekty integracji z UE	119
4.2. Makroekonomiczne i mikroekonomiczne konsekwencje integracji	120
4.3. Rolnictwo	125
4.3.1. Problemy dostosowawcze - diagnoza	125
4.3.2. Wspólna Polityka Rolna a polskie rolnictwo - koszty i korzyści	128
5. Pomoc przedakcesyjna i jej znaczenie dla integracji Polski z UE	131
5.1. PHARE	131
5.2. SAPARD	135
5.3. ISPA	137
Pytania i zagadnienia kontrolne	138
Wybrana literatura	138

Rozdział IV

Przebieg i wyniki negocjacji akcesyjnych	140
1. Wybrane formalnoprawne i polityczne aspekty negocjacji akcesyjnych	141
1.1. Droga do rozpoczęcia negocjacji i procedura akcesji	141
1.2. Zasady negocjacji akcesyjnych	143
1.3. Struktura procesu negocjacyjnego	144
1.3.1. <i>Screening</i>	144
1.3.2. Negocjacje właściwe	146
1.4. Podmioty negocjacji akcesyjnych i ich rola	147
1.4.1. Organizacja struktury negocjacyjnej Polski	147
1.4.2. Organizacja struktury negocjacyjnej Unii Europejskiej	154
2. Przebieg negocjacji akcesyjnych Polski z Unią Europejską	157
2.1. Stanowiska negocjacyjne Polski	158
2.1.1. Jednolity rynek	160
2.1.2. Polityka regionalna	162
2.1.3. Rolnictwo	162
2.1.4. Środowisko	163
2.1.5. Polityka konkurencji	164

2.1.6. Transport	164
2.1.7. Podatki	165
2.1.8. Finanse i budżet	165
2.1.9. Inne obszary negocjacyjne	166
2.2. Dynamika negocjacji akcesyjnych	167
2.2.1. Zakończenie negocjacji w Kopenhadze	168
2.3. Wyniki i ocena negocjacji akcesyjnych	169
3.1. Rezultaty rozmów na temat przystąpienia Polski do UE	171
3.1.1. Jednolity rynek	171
3.1.2. Polityka regionalna	173
3.1.3. Rolnictwo	174
3.1.4. Środowisko	176
3.1.5. Polityka konkurencji	176
3.1.6. Transport	177
3.1.7. Podatki	178
3.1.8. Finanse i budżet	178
3.1.9. Inne obszary negocjacyjne	179
3.2. Ocena negocjacji akcesyjnych	181
Pytania i zagadnienia kontrolne	183
Wybrana literatura	183

Rozdział V

Polska w Unii Europejskiej 184

1. Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej	184
1.1. <i>Traktat akcesyjny</i> i warunki członkostwa	185
1.2. Referendum akcesyjne i ratyfikacja <i>Traktatu akcesyjnego</i>	187
1.3. Okres obserwatorski (30 kwietnia 2003-1 maja 2004 roku)	191
1.4. Miejsce i rola Polski w systemie instytucjonalnym UE	192
2. Skutki integracji Polski z Unią Europejską	197
2.1. Średniookresowe efekty w sferze gospodarczej	198
2.1.1. Sytuacja makroekonomiczna po 2004 roku - wybrane aspekty	198
2.1.2. Konsekwencje integracji dla rolnictwa	203
2.1.3. Finansowe konsekwencje poszerzenia - transfery na rzecz Polski	208
2.2. Średniookresowe efekty integracji w sferze społecznej	220
2.2.1. Opinia publiczna wobec integracji europejskiej po akcesji	223
3. Prawne aspekty integracji z Unią Europejską	225
3.1. Suwerenność Polski po 1 maja 2004 roku	226
3.2. Proces ustawodawczy a uczestnictwo w UE	227

Pytania i zagadnienia kontrolne 230

Wybrana literatura: 230

Rozdział VI

Polityka Polski w Unii Europejskiej 231

1. Polska polityka zagraniczna po 2004 roku 232

1.1. Cele i realizacja polityki zagranicznej w kontekście UE 232

1.2. Wizerunek Polski jako determinanta polityki w ramach UE 236

2. Polska wobec problemów rozwoju Unii Europejskiej 240

2.1. Stosunek Polski do Wspólnej Polityki Zagranicznej
i Bezpieczeństwa 240

2.2. Polska wobec *Traktatu konstytucyjnego* i *Traktatu lizbońskiego* 243

2.3. Polska wobec poszerzenia Unii Europejskiej 247

3. Polska wobec Unii Gospodarczej i Walutowej 250

3.1. Warunki przystąpienia do strefy euro 251

3.2. Polska a kryteria konwergencji 254

3.3. Debata na temat przystąpienia Polski do UGiW 257

3.4. Korzyści i koszty z przystąpienia do Unii Gospodarczej
i Walutowej 259

3.4.1. Korzyści związane z przyjęciem euro 260

3.4.2. Zagrożenia i koszty związane z przyjęciem euro 261

Pytania i zagadnienia kontrolne 263

Wybrana literatura 263

Indeks 264